

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 20 coroane.
Pe jumătate de an 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Deák Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Dați-ne lectură bună.

Partea cea mai slabă a literaturii române e literatura pentru tinerime. Într'adevăr omul ajunge în încurcătură, când băiatul sau fetița, care începe a îndrăgi cititul, îl roagă a-i da o carte frumoasă. Și când e sufletul omului mai simțitor ca atunci, când primește primele impresii, în vârsta nevinovatei copilării, pe cari le păstrează vieața întreagă.

Am citit multe perle a literaturii românești și celei universale, dar nici una nu mi-s'a fixat în memorie ca cele cetite în copilărie. De câte ori n'am plâns de soarta tristă alui Constantin Brâncoveanu, care a trebuit să vadă moartea crâncenă a fiilor săi, m'a atins tăria cu care ținea la legea sa și legea mea îmi deverează în-doit scumpă și sufletul mi-se răsvrătează în contra tiranilor Turci.

Am găsit apoi un foileton în „Gazeta Transilvaniei”, pe care nu pot să-l uit niciodată. Eră o bucată de nemuritorul Zola, intitulată mi-se pare: „Moartea mea”. Eram prea tânăr pentru a o înțelege bine. Dar aceea am înțeles, că Eul acela, care povestă întâmplarea sa, s'a trezit din somn fără puțința de a se mișca. Voiă să strige, dar limba îi eră legată. Inima nu-i mai bătea, nici răsuflarea nu i-se mai simțea și totuși nu eră mort. Nu înțelegeam bucuria femeii, când l-a aflat mort, numai aceea mă pătrundeă, că el cu ochii întredeschiși vedeă toate celea; de auzit asemenea și nu putea da nici un semn de vieață. Să audă cu urechile lui, cum în odaia vecină ciocănesc pe sicriul, care i-se pregăteă. Femeia acum în fața lumii dă pe desperata, se vaită, se aruncă asupra lui, iar el ce bucuros s'ar fi apucat cu mâinile de părul ei s'o scuture, dar nu putea nimic. Tot mai aveă încă nădejde, că se va trezi din amorțeală. Dar apoi când l-au așezat în sicriu? Simțeam toată neputința, acum nu mai eră povestirea lui, ci eu o trăiam aievea. Cum s'ar fi ridicat el din sicriu, să strige: „Oameni buni! fie-vă milă de mine, nu mă îngropați de viu, ci vedeți, că nu-s mort”. Mă treceau fiori, când descria, cum țintuia coperișul sicriului și cum cădeau bulgării peste coșciug, când s'a astupat mormântul. Vedeam sângele ce-i curge din mâni. Un cui n'a fost bine bătut și acela i-a fost scăparea... Il vedeam, cum scurmă pământul, ca spărgând perețele subțire să iasă în mormântul gol de alături. Mi-a căzut o piatră de pe inimă, când l-am simțit răsuflând aerul proaspăt de afară.

S'a strecurat ca o stafie pe lângă casa păzitorului de cimitir. Ajungând acasă a privit prin fereastă cum conversă soția sa cu un domn străin, a plecat apoi departe, ca nime să nu-i știe de nume.

Impresia ce a făcut-o această novelă asupra mea ca băiat tânăr, a fost de tot puternică. Noaptea când mă trezeam din somn, primul gând îmi eră, a mă mișca, spre a mă convinge, că nu cad și eu într'o moarte aparentă. Eram desperat, când în vis sau în urma somnului, nu-mi reușea mișcarea. Mă cuprindeă un sentiment de mulțămire, când clăteam degetele.

Nu piese de Zola sau de alți autori s'guduitori de nervi cer pe seama tinerimei. Prin aceasta voiesc numai, să arat, cât de mare importanță e, că ce fel de operă se imprimă în sufletul copilului, cari idei și sentimente să-l urmărească o vieață întreagă. Simțesc adânc lipsa cărților pentru tinerime. Aceasta însă nu înseamnă, să scriem cu orice preț pentru tinerime, căci numai ce ese din suflet, din adâncul inimii, numai aceea găsește calea către inimă. Ar fi un lucru forțat și scrisul nostru ar sună, ca coarda unui instrument atins de mâni nechemate. E un lucru greu și se cere o măiestrie mare, a scrie pentru tinerime. Și scriitorul la alcătuirea unei opere de artă nu poate lua măsură, ca ciubotarul de pe picioarele clienților săi.

Așadar va zice cineva o chemare fără de rost! Omul acesta cere și îndeamnă a alcătuși cărți pe seama tinerimii, apoi tot el zice, să nu scriem pe seama tinerimei. Da! cei aleși să scrie din îndemnul sufletului și după atragerea proprie, iar noi ceilalți vom culege și vom alege din scrisul lor ce ne va plăcea. Ne mândrim cu o literatură tânără, în care nesmintit se află multe lucruri frumoase și pentru tinerime. Oameni chemați adunați-le cum adună albina harnică sucule de prin florile ce împodobesc câmpul! Adunați-le de prin operele autorilor noștri cei mari și iar cei chemați dați tot sprijinul ca o sumă de cărticele, să vadă lumina tiparului. Prin trezirea gustului de citit la tinerime se va formă garda publicului cetitor de mâne.

Foarte mult ar contribui la trezirea interesului față de astfel de cărticele, pe lângă înfățișarea plăcută și prevederea lor cu ilustrațiuni frumoase, care lucru în zilele de azi drept că întimpină greutate.

Azi când interesul față de carte se trezește la toate popoarele, lectura poporului nostru se măginește așazicând la călindare și o câteva cărți de rugăciuni. Drept că se cere mare pricepere la alcă-

tuirea unui călindar și e grea sarcină pentru umerii unui om cu multe alte ocupațiuni, fără un număr de colaboratori desinteresati. Suntem un popor cu două culturi, avem o clasă intelectuală destul de inteligentă și apoi masa poporului. La alte popoare între împrejurări mai prielnice fiecare își găsește călindarul său. La noi însă călindarul trebuie să corăspundă la toți, astfel ajungem acolo, că pe lângă toată bunăvoința, nu ni-se poate oferi un călindar, care să fie o adevărată plăcere pentru cetitori.

Intocmai cum un singur om e prea puțin pe lângă alte multe ocupațiuni, pentru a ne da un călindar, cu care să ne putem mândri, tot așa s'ar cere o pleiadă de bărbați devotați pentru o foaie culturală pentru popor. Nu politica urficioasă, care desgustă pe om, ci educația culturală, morală-religioasă a poporului nostru să fie îmbrățișată de această publicație. Într'o limbă înțeleasă de toți să se scrie întâmplările însemnate ale timpului, povestiri glumețe, cari să înveselească pe cetitori, căci veselia atrage omul să-și mai uite năcazul și istorioare religioase. Doamne ferește însă de tendințe pronunțate de a moraliză. Decât zece articoli tendențioși, mai bine o piesă dintr'un autor bun. Să fiu bine înțeles. O bucată nu e mai potrivită prin aceea, că e iscălită de un Eminescu, Sadoveanu, Agârbiceanu, ci prin aceea, că e acomodată priceperii cetitorilor. Aceștia au scris numai din îndemnul inimii și de cele mai multe ori fără a gândi la cetitori, căci prin aceasta opera de artă ar pierde mult din valoarea sa. Operele de artă se pot împărți în mai multe graduri de categorii, fără a atinge prin aceasta valoarea lor. Opere simple ca: poveștile, paginile glumețe, istorioarele, pentru înțelegerea cărora nu se recere un grad deosebit de cultură, povestiri istorice, nuvele, cari pregătesc pentru român, în fine comedia și tragedia pe cari numai având un anumit grad de cultură le putem înțelege.

Bucata cea mai bună de Eminescu nu e potrivită pentru popor, căci acestuia îi lipsesc cunoștințele de lipsă pentru a o înțelege, a se trezi în mintea lui acele idei cari au frământat mintea, acele simțiri și porniri cari au mișcat inima poetului. Prin faptul că nu e înțeleasă decât de cei aleși, nu pierde nimic din valoarea sa artistică. O operă confuză însă scrisă de vr'un om, care ia condeiul în mână cu o anumită tendință nu va fi operă de artă, căci nu trezește în tine gândurile și

simțămintele aceluia, nici el însuși nu a simțit.

O simplă povestire înveselitoare, din o câteva rânduri, va fi o operă de artă pentru tinerime. Artă nizuiește ca să exprime felul cum se oglindește lumea în mintea și inima cutăruia, ca și noi s'o vedem și s'o simțim astfel. O operă de artă va fi artă tocmai prin simplitatea ei. Intocmai ca o femeie care e înzestrată dela natură cu frumsețe va fi frumoasă, îmbrăcată în haina cea mai simplă, dar curată, pe când una urită îmbrăcată în mătăsuri, împodobită cu aur și nestimate, cu fața albită și roșită tot urită va fi.

Deci din fiecare autor se va alege numai ce e potrivit poporului, nu se va căuta cine a scris, ci ce a scris.

Cei ce vă simțiți chemați, dați-ne cărți pentru tinerime, dați-ne cărți pentru popor, dați-ne foaia poporului!

Bucăți potrivite pentru tinerime:

Cred că On. Redacție va saluta cu bucurie, pe cei ce se interesează de lectura tinerimei. Pentru a încunjură însă confuziile, cred că e bine nainte de a recomanda bucățile, cari le socotește cineva de potrivite. Alegerea să fie cât se poate de severă. Deajuns dacă oamenii de bine și pricepătorii vor recomanda o bucată două.

Imi iau voie a atrage atenția celor chemați asupra bucăților: Coșbuc: Isus la împăratul și Negligența sau neorânduiala. Creangă: Punguța cu doi bani. Andersen: Fata care a călcat pe pâne. Todica: Moșul de flori. Sevastos: Povestea mamei. Vlahuță: Muntele babelor. *Delașil.*

Pentru „Revista Preoților“.

Când s'a înființat Revista, eram de credința, că ea va servi exclusiv binele preoțimei, tratând lucruri de interes general, între marginile bunei cuviințe. În unele afaceri mai migăloase, m'am adresat și eu către Revistă, dar în afaceri, în care nu trăgeam la îndoielă nici pe un moment, îndreptățirea sau neîndreptățirea unor canoane, care trebuie să le primesc intacte, câtă vreme mă numesc fiu al bisericii ortodoxe.

În Nr.-ul dublu 24—25/1918 al Revistei însă, sub titlul „Opreliștea căsătoriei a doua a preoților — nu este dela Duhul sfânt“, s'a scris de dl Sfinx un articol, care m'a scandalizat până în adâncul sufletului meu. Scandalizarea provine de acolo, că văd apariția unor idei de tot greșite, publicate într'o foaie — poreclită — „clerică-independentă“. Dacă apărea într'o foaie socialistă-atheistă, nu mă surprindea, dar așa — mă doare. Doar în propagarea astorfel de idei bizare constă independența? să ne batem joc de canoane? Doar aceasta este bunacuviința așteptată dela fiecare preot? Aceasta este credința unui preot? Aceasta este virtutea profesată? — Apoi cu astfel de elemente nu se poate edifica. Astfel de elemente sunt bune de a fi lăpădate din biserică ortodoxă, că nu sunt vrednice de a ocupa post bisericesc. Idei mai bătărâne și mai netrebnece nici că așa fi presupus, să apară într'o foaie redactată de preoți. Mărturisesc sincer, că mult mă doare, auzind și văzând idei, cari tind la necinstirea legilor bisericești.

Va să zică, preotul este, să trăiască o lume albă, o viață fericită, plină de voluptăți, fără să primească — cu resignațiune creștinească — din mâna lui Dumnezeu atât binele cât și răul, cum mulți mireni îl primesc fără a călți însă împotriva lui Dumnezeu. Preotul să trăiască în desfrâu. Frumoase idei! Atunci să fim ca vitele inconștiente, căci noi n'avem decât satisfacerea poftelor, și n'avem să suportăm crucea, carea o poate trimite Dumnezeu asupra fiecăruia. Unde este virtutea? Unde e abnegațiunea, carea o răsplătește Domnul Isus Hristos? Unde este cuprinsul evangheliei din Dumineca I după Rusalii?

Unde e credința? Nu le avem, căci nu suntem pătrunși de ele!

Recunosc, și e adevărat, că cel mai mare rău, ce poate veni asupra unui preot mirean este, să rămână văduv, mai ales după un traiu de 10—15 ani, având și copii mici, necrescuți. E foarte greu! Pe lângă toate acestea însă, nici împrejurarea aceasta nefericită, n'are să ne deie în mână funia ori piștolul să ne ucidem, ci să ne punem toată nădejdea în Dumnezeu, și să căutăm a ne crește familia, dacă nu altfel, apoi prin aducerea unei femei în etate. În cazul prezent, femeia în etate este un malum necessarium. Nu preotul personal trebuie să aibe lipsă de femeie, ci creșterea copiilor. Sunt pilde de tot soiul, care dovedesc slăbiciune mare! Sunt însă și oameni! Cunosc preot, care a trăit cu soția abia un an, și a rămas văduv. Nu și-a mai adus femeia în casă, ci și astăzi (după aproape 30 ani) e singur. A economizat, și-a agonisit o avere materială frumoasă, și a crescut copiii fratelui său. Este un om cinstit nu numai de sătenii săi, cari îl ador, dar e cinstit de tot jurul. Cunosc și de aceia, cari rămânând văduvi, și-au adus femei mai tanțoșe de cum erau soțiile, trăind o viață lumească. Cunosc de aceia, cari rămânând văduvi cu copii, au căutat să-și crească copiii, fără a avea femeie în casă. Apoi și de alte soiuri. Va să zică, decide firea și gradul de vocațiune. Din toate acestea însă nu putem generaliza, și mă mir, că redacția cutează a pune pe hârtie „... iau a 2-a femeie, care în idioma veacului de azi se zice: concubină. Poate pentru ca să se facă deosebire între acest tip de femeie adevărată, care conștientă de menirea ei, cu suflet de eroină sfidează prejudecățile societății fățarnice și imorale și îndrăznește să trăiască o viață de iubire curată...“ etc. Așa ceva numai în pornografia se potrivește! Auziți soțiilor? Înțelegeți ce va să zică aceasta? Toți cari îndeplinim — după puțință — prescripțiile legii Domnului Isus Hristos, suntem fățarnici, toate femeile cununate sunt imorale, numai concubinele, cari trăiesc în dragoste, sunt eroine! Frumos concept! Preotul, care scrie astfel, depună-și reverența, că nu este vrednic a se apropia de sf. Altar. Ne mai pomenit! Dacă astfel de concepte avem, apoi femeile de stradă sunt cele de cinste, iar mamele devotate sunt de lăpădat.

Nu vreau să fiu lung la vorbe. Constat cu durere sufletească, că unii preoți nu sunt vrednici de chemarea lor. Constat, că astfel de oameni trebuie să ori disciplinați, ori dați afară, căci dacă superioritatea tolerează astfel de nebunii, apoi nu știi unde vom ajunge. Dl Sfinx făcea mai bine dacă tăcea!

Apelez la Preasfinția Sa dl episcop diecezan, ca la șeful ordinei și disciplinei dintre preoți, să ia de scurt — și cât mai iute — pe aceia, cari contrar normelor în vigoare, divulgă idei anticanonice.

Celui ce nu-i convine disciplina bisericii noastre, facă-se rătăcit ori calvin, acolo se poate însură și divorța chiar, de câte ori va afla de bine, sau de câte ori vor cere interesele murdare. Noauă, cari dăm laudă lui Dumnezeu, și ne simțim fericiti, că suntem ortodocși, și cari — în potopul altor confesiuni — ținem cu tărie și demnitate la ortodoxie, deie-ne pace! Apage!

Omicron.

Bogățiile bisericilor rusești.

Poporul ortodox rusesc este cunoscut ca un popor foarte religios. Simțământul religios Rușii și-l exprimă și prin bogatele daruri, ce le fac bisericilor, cu anumite împrejurări. Faptul acesta explică, pentru ce bisericile rusești sunt atât de bogate, atât de strălucit împodobite, încât în Rusia abia se găsește biserică săracă. La Ruși sfânta cruce are un cult deosebit, care este o gingașă expresie a felului lor de a vedea asupra acestui simbol al creștinătății. În bisericile rusești podoaba cea mai de seamă sunt multele cruci, de toată mărimea, din aur sau aurite, fie ca obiecte de podoabă a parte, fie ca ornament al deosebitelor obiecte, vase, etc. Aproape fiecare rus pravoslavnic poartă cruciulița la piept, femeile ca podoabă la mâni, și după starea omului și crucea e sau simplă, sau de toată scumpetea. Nu arareori vezi cruciulițe împodobite cu brillante sau alte pietri scumpe, cari formează un sfânt obiect de lux doamnelor din societatea

aleasă; ba chiar și la femei de rând și se dă să vezi câte odată cruciulițe scumpe. La cei patru capeți ai cruciulițelor atârnă uneori mici chipuri cu figura sfinților; de sine înțeles, că și chipurile acestea sunt încunjurate cu rame de aur.

Obiectele, cari se întrebuințează la slujba dumnezeiască de asemenea sunt de aur, sau bogat aurite. Astfel sfintele potire, al căror soclu este împodobit cu figura sfinților, iar pereții potirului sunt bogat împodobiți până sus la gura potirului, cu pietri de safir sau smaragd; discul pentru sf. pâne de asemenea din aur, la care aparțin niște steluțe în formă de cupolă, slugind ca mici stâlpi deasupra discului, pentru a împiedeca atingerea pânei cu veșmântul, cu care se acoperă sfânta pâne; lingurițele pentru împărțirea sfintei cuminecături sunt de asemenea din aur.

Cărțile, cari conțin sfintele evanghelii, prezintă prețuri uriașe, căci scoarțele acestor cărți sunt adeseori îmbrăcate în plăci de aur, împodobite cu pietrele cele mai prețioase. Cultul sfinților icoane joacă de asemenea un rol însemnat în bisericile rusești. Astfel icoanele, cari prezintă pe sfinți, sunt înramate în aur, fiind marginile de o palmă de late, încât din făptura sfinților abia dacă se vede fața și mâinile. Astfel toată icoana nu e decât aur și aur, împodobit cu pietri scumpe. Dacă sfântul poartă coroană pe cap, sau are aureolă, coroana sau aureola de asemenea este împodobită cu mici pietri scumpe.

Printre sfinții cei mai cunoscuți în Rusia amintim pe sfântul Nicolae, sfântul Alexandru, sfântul Petru, sfântul Vasile cel mare, apostolul Rușilor Vladimir, care a propovăduit la Chiev cuvântul lui Dumnezeu, și sfântul Iaroslav, care a răspândit ortodoxia în Rusia.

Lămpile mici, cari atârnă înaintea sfinților icoane și răspândesc lumină tainică prin sticlele colorate, cari încunjură floarea adeseori sunt din aur sau aurite bogat. Toate obiectele acestea formează adevărate bogății, la cari se mai adaugă bogatele daruri ale credincioșilor, făcute la anumite prilejuri. Ici vezi câte un ochiu din aur, ce l-a dăruit cutare femeie, drept mulțumită pentru mântuirea lumii ochilor copilului ei, colo un picior de aur, dăruit de cutare bolnav, care a suferit o grea operație la picior și a trecut norocos peste primejdia pierderii piciorului; sau vezi câte o inimă de aur, dăruită de cutare fată pentru împlinirea cererii sale fierbinți, adresată Sfintei Fecioare.

Cumcă tronul, adecă scaunul episcopului, amvonul și stranele sunt bogat aurite, lucrul acesta apare ca foarte ușor de înțeles în Rusia. De toată frumseța și strălucirea este și iconostasul cu stâlpii săi, capul cărora este bogat împodobit cu aur. Toată din aur este și țițoarea sfintei cuminecături. În biserici și mănăstiri bogate sunt chiar și lustrele și candelabrele din aur.

Data fiind pompa aceasta în bisericile rusești, e de sine înțeles că și ornatele preoțești sunt de toată podoaba, toate împodobite cu aur și cusute cu fire de aur. Felonul, patrafirul, brăul, și mai ales paliul arhieresc și mitra sunt toate broderii de aur și împodobite cu pietri scumpe.

Predică despre îngrijirea morminților.

Iubiții mei credincioși!

O rană adâncă dureroasă a bisericii noastre o formează starea tristă și nici decât vrednică de laudă, în care se află morminții noștri. Morminții altor neamuri se pot, cu tot dreptul, asemăna unor grădini foarte frumoase, pline de monumente impozante și de fel de fel de flori admirabile, îngrijite cu scumpătate, pe când la noi morminții te îndreptățesc să crezi că sunt niște locuri părăsite de cari nu se îngrijește nimeni, deși aici se odihnesc de munca vieții atâtea ființe scumpe noauă: părinți, frați, surori și copilași.

Deunăzi, iubiții mei, am trecut pe lângă morminții comunei noastre vecine și când colo ce am văzut? Morminții aceștia au fost plini de femei germane, cari săpau și grijeau mormintele, sădeau flori, pliveau și udau așa că morminții lor, pustiți de iarnă, încetul cu încetul îmbrăcau o haină sărbătorească de primăvară, plină cu flori și mirezme. Vederea aceasta mișcătoare mi-au umplut și mai mult inima de durere și mintea cu întrebarea dureroasă oare de ce nu poate și poporul nostru să deie cinstea și îngrijirea cuvenită aceluia loc de vecinică odihnă, care

se cheamă morminții și unde își dorm somnul de veci părinții noștri, cei mai mari binefăcători ai noștri după Dumnezeu.

Nu pot să presupun iubiții mei credincioși, că poporul nostru de aceea își lasă morminții negrijiți, fiindcă în sufletul lui nu ar trăi o vie și puternică credință în viața cea de veci. Din contră, în sufletul poporului nostru este adânc înrădăcinată convingerea religioasă, că moartea nu înseamnă nimicirea omului, ci numai despărțirea sufletului de cătră trup, și că numai trupul, care e luat din pământ se împreună cu pământul iarăș, pe când sufletul trăește vecinic și merge la judecată. Poporul nostru cu atâta convingere și mulțămire sufletească, face rugăciuni și milostenii pentru cei morți, cu gândul, ca să le ușureze pedeapsa și să le câștige odihnă și loc luminat acestora, deci cum se poate că mormintele morților lor atât de iubiți îi lasă în părăgănire și necurătenie?

Iubiții mei credincioși! Doar atât de adevseori auziți cuvintele apostolului Pavel care zice: „Cei morți întru Hristos vor învia întâi, după aceea noi cei vii, cari vom fi rămași împreună cu dâșii ne vom răpi în nori, întru întimpinarea Domnului în văzduh și așa parurea cu Domnul vom fi“.

Iată deci iubiții mei că va veni cu siguranță ziua învierii când ne vom întâlni iarăș cu iubiții noștri cari au murit și oare atunci cum vom sta în fața lor, dacă lăcașurile lor nu le-am îngrijit cu sârguință și iubire ci le-am lăsat pradă buruienilor și distrugerii vremii. Cum vom putea zice că i-am iubit pe ei și după moarte le-am păstrat amintirea, când de mormintele lor ne-am uitat și nu ne-am adus aminte. Le-am moștenit averile numai, dar de mormintele lor nu ne-am îngrijit.

Pentru toate acestea dragii mei ascultători dacă voim ca sufletul nostru să nu fie dator nimănuia cu răsplata și dacă voim ca celelalte popoare să ne socotească și pe noi de un popor creștin, de un popor de cultură și recunoștință, atunci să ne îngrijim de morminții noștri și să-i facem din locuri părăsite niște grădini frumoase, așa că cine va trece pe lângă ei să aibe numai cuvinte de laudă și binecuvântare la adresa noastră

Iubiții mei, nouă ne place și ne fălim că suntem un popor înzestrat dela Dumnezeu cu un deosebit simț estetic, decă avem o deosebită pricepere pentru cultivarea frumosului. Dar ce folos de simțul nostru estetic, ce folos că noi știm face deosebire între aceea ce e frumos și urit, dacă simțul nostru acesta, nu-l punem în activitate pe toate terenele. Frumosul nu este iertat să-l întrupăm numai în niște alcătuirii trecătoare, cum sunt hainele cari azi sunt noi și poimâne vechi, frumosul trebuie să-l întruchipăm în făpturi mai trainice. Un loc potrivit pentru a ne arată gustul nostru estetic, simțul nostru pentru tot ce e frumos și nobil ar fi morminții. Câte flori frumoase cresc pe câmpuri și în grădini, deci de ce nu le aducem aici și de ce nu le plantăm pe morminții iubiților noștri, cari până astăzi sunt acoperiți cu buruieni netrebnice, pentru ce nu contrabalansăm tristețea și întunecul morții prin gingășia, frumusețea florilor? Iubiții mei, dacă este în sufletul nostru cât de puțin simț pentru frumusețea și noblețea atunci morminții noștri trebuie să-i împodobim așa ca și străinii să fie siliți să recunoască că știm ce e frumos și ce e urit.

Starea tristă a morminților noștri strigă la ceruri, iubiții mei ascultători, pentru că tot ce avem noi astăzi ca cultură și ca avere am moștenit dela părinții noștri. Ei au suferit și muncit din greu pentru viața și pentru prosperarea noastră. Chiar așa precum pomii cei bătrâni se usucă și pier de dragul lăstarilor tineri din jurul lor, așa și părinții noștri s'au stins încetul cu încetul muncind pentru fericirea noastră. Și cum ar putea Dumnezeu să ne iubească și să ne ajute, dacă noi mormintele lor le lăsăm să le cutropească gozul și să le pască marvele. Iubiții mei, dacă mai este în noi simț de recunoștință atunci morminții noștri trebuie să-i facem un loc vrednic de odihna celor ce s'au trudit pentru viața și pentru fericirea noastră.

Nenumărate sunt dragii mei motivele creștinești și omenești, cari ne îndeamnă, ba chiar ne silesc, să nu mai tolerăm starea rușinoasă în care se află morminții noștri. Din aceste numeroase motive numai mai două voiesc să vă

mai amintesc. Morminții sunt loc sfânt pentruca înainte de a înmormânta în ei trupurile morților, sf. biserică îi sfințește „cu venirea darului prea sfântului și de viață făcătorului tău Duh, carele sfințește toate“. Iubiții mei, ce fel de creștini putem fi noi și alții dacă lăsăm ca acel loc peste care s'a pogorit darul Duhului sfânt să se umple de buruieni și să fie pășune vitelor.

Dară ca să nu merg până la înălțimile cugătării creștine, ci să rămân numai la poruncile minții naturale, întreb ce fel de oameni cu mintea sănătoasă și binechibzuitoare putem fi noi dacă știm că viața noastră e trecătoare și că cu siguranță va veni ciasul, când va trebui să mergem din palatele noastre în morminte și totuși nu îngrijim de ei. Fiecare creștin are deci 2 case. Una, în sat în care nu poate locui până în lumea și una în morminți, unde va trebui să locuiască până la înviere. Deci de ce ne îngrijim numai de casa din sat, iară de cea din morminți ne uităm. De ce împodobim cu deosebite frumuseți locuința trecătoare din sat, iară pe cea din morminți o lăsăm să fie acoperită de buruieni netrebnice?

Iubiții mei, grijiți vă și de casele voastre din morminți, faceți-le și pe acestea frumoase, împodobiți-le cu flori și pomi frumoși și nu lăsați ca mormintele voastre să fie înspăimântătoare. Prin grija voastră pentru morminți dați pilde vrednice de urmat copiilor voștri. Dacă mormintele părinților voștri zac în negrijire și în zmidai și alte buruieni urite fi-ți siguri că și mormintele voastre vor fi iar așa pentru că copiii voștri nu au văzut exemple mai bune dela voi.

Mamelor, voi cari aveți inimi mai simțitoare și voi cari nu lăsați să se stingă focul frumosaelor noastre obiceiuri strămoșești, voauă mă adresez cu toată amărăciunea inimei mele și vă rog cu tot dinadinsul faceți din morminții noștri cu un aspect atât de trist și necreștinesc grădini frumoase, creștinești. Amin.

Dr. Ștefan Cioroianu, paroh ort. rom.

INFORMAȚIUNI.

† **Traian Nica Bolog**, elev al institutului nostru teologic, în urma unui morb îndelungat a încetat din viață, în Arad, Miercuri în 20 Iunie v. în anul al 19-lea al etății sale. Rămășițele pământești ale adormitului în Domnul au fost transportate în comuna sa natală Borosineu și așezate spre veșnică odihnă, Vineri în 22 Iunie v. Odihnească în pace!

† **Aristizza Romanescu**. Gazetele de dincolo ne aduc știrea despre trecerea din viață a celei mai alese artiste a scenei românești, care a fost *Aristizza Romanescu*. Cine a avut prilej să asiste la reprezentările marilor drame naționale ale lui Alexandri și Delavrancea a luat cu sine impresia neștersă că Aristizza Romanescu este între artistele teatrului român fără îndoială cea mai genială, cea mai înălțătoare, cea mai adâncă. Intreaga sa viață din frageda copilărie până la vârsta înaintată, a închinat-o ea cu hârnice și abnegațiune neasemănată singurului ideal al vieții sale, scenei și artei dramatice românești. Cu o elementară putere de creațiune a dat ea nouă viață mărețelor figuri femeiești din dramele celor mai aleși poeți ai literaturii românești, și ce e poate mai mult, ea a avut și darul binecuvântat să inspire dragostea și priceperea pentru arta sa iubită și tinerei generațiunei de artiste ale scenei române. (V. N.)

Pentru preoți. Prea Venerabile Cler! Subsemnatul voeste să publice în curând o broșură intitulată: „Călăuza preotului în viața și activitatea sa zilnică“, care va cuprinde: Regulele buneii cuviințe, îndegetări și sfaturi practice, privitoare la activitatea publică și privată a preotului, la modul conversării și finutei sale în biserică, pe stradă, în adunări publice, în societate ș. a.

Spre a putea tipări această broșură, are lipsă mai ales de sprijinul benevol al prea veneratului cler. De aceea se adresează respectuos cătră prea venerabilul cler din Banat și Transilvania cu rugămintea, să binevoiască a abona această cărtică practică și folositoare. Abonarea broșurei se face la subsemnatul. Cu mulțămită și deosebită stimă, *Aurelian Tăutul*, preot ort. român, Suceava (Bucovina) strada Armenească Nr. 9.

Credința și vitejia românească, recunoscută de un comandant ungar. Cetim în „Reichspost“ din Viena, Nr. 296 dela 2 Iulie, într'un raport despre un mare meeting patriotic, următoarea declarație a redactorului-șef Dr. Funder: „Mergând eu acum zece zile dealungul liniilor noastre pe frontul dela Asiago, un comandant ungar al unei trupe de asalt mi-a spus: „Eu sunt Maghiar, Săcui, și înainte, de când trăesc, uram și desprețuim pe Români, ca cetățeni, în cari nu s'ar putea avea încredere („unverlässliche Bürger“), dar mărturisesc că eram greșit; iar astăzi salut plin de respect pe cel din urmă din soldații mei români. Das sind Kerle von Gold un Eisen“!!

Cultură. Cetim în „Drapelul“: O societate culturală din un comitat dela nord a deschis zilele acestea concurs pentru o poezie și o nvelă despre răboiu, — și apoi ce să mai auzi — pentru un studiu asupra întrebării arzătoare: „Cum ar putea maghiariza comitatul?“. Halal de o astfel de cultură. Păcat de bani.

Moartea unui om de 116 ani. În zilele acestea a răposat în Oradea-mare cel mai bătrân locuitor al orașului, Iuliu Lukács, în vârstă de 116 ani.

Petre Carp, marele bărbat de stat al României, a împlinit la Sânpetru vârsta de 81 ani.

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

„Cultura creștină“ Nr. 11—12/1918, revista profesorilor seminariali din Blaj, cu următorul sumar deosebit de bogat și interesant: Dr. Alexandru Rusu: O mare datorință (În interesul școlilor noastre profesionale primejduite). Dr. Nicolae Brinzeu: Chestii de limbă liturgică (Încă o problemă de-a bisericii noastre). Cornel B. Andreă: La chestia organizării preoțimii. Dr. Iacob Radu: Insemnări din corespondența episcopului gr-cat. de Oradea-mare Moise Dragoși (1776—1787). (Articol final.) Senior: Gânduri pentru o altă alegere de mitropolit. (Scrisoare.) Insemnări Doliul literaturii românești — Doi morți iluștri: George Coșbuc și Barbu Delavrancea. — (Ioan Pop de Zăicani.) Sinodalitatea ultimului nostru „sinod electoral“ (Dr. Alexandru Rusu). Prelucrarea datelor statistice (Senior). Inmatricularea copiilor „de răboiu“ (Iosif Sângheorean). Cronică: Două conferențe episcopoești (ar.). Liceele noastre profesionale la răspântie (ar.). Din vorbirea de program a noului ministru de culte (r.). O dispoziție papală (r.). Marea mișcare de presă a catolicilor maghiari (ar.). Preoții cu cvalificație inferioară (șr.). Poliție specială pentru tinerime (șr.). Domnitorul țării și agricultorii (șr.). Cărți și reviste: „Magyar Kultura“ (ar.). Cărți intrate la redacție. Telefon. — Se poate abonă din Blaj—Balázsfalva pentru 20 coroane pe an.

„Casa Domnului“ Nr. 7 pe Iulie cu următorul cuprins: sp.: Gavrilă Pop. sp.: Cărțile rituale, T. L.: Tămâierea la liturgie. Tipicul anului 1918. Diverse: Tipicul anului 1929. Sfinte Dumnezeule. Sfințirea cea mică a apeii la 1 August. Alte ajutoare pe seama revistei noastre. Moartea unui gazetar român. Ceva despre liturgiile din zilele de lucru. Ție Doamne. Bibliografie, Poșta redacției. Abonamentul anual face 950 cor. Administrația: Kissebes (Kolozs m.).

Redactor responsabil: **Dr. Teodor Botiș**, profesor.

Nr. 2724/1918.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că petițiunile de primire în institutul nostru teologic din Arad, pe anul școlar 1918/919, au să fie înaintate subscrisului Consistor cel mult până în 2/15 August 1918, instruite cu:

1. Extras de botez dela oficiul parohial, extradat în timpul cel mai recent.
2. Testimoniul școlar prin care se dovedește, că are pregătirea recerută prin regulamentul institutului.
3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial, la care aparține, vidimat și de protopresbiterul tractual.
4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea membrilor corporale.

5. Dacă petentul dela absolvarea școalelor medii s'ar fi dedicat altei cariere, ori a avut altă ocupațiune, atunci prin atestat dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de concernentul protopresbiter, are să dovedească ocupațiunea în timpul petrecut dela ultima frecvența școlară până la timpul de față.

6. Certificat dela comisiunea de asentare, spre dovedirea, dacă cu ocaziunea asentării s'a aflat apt ori nu pentru serviciul militar. Aceia cari sunt deja în serviciu militar nu pot fi primiți în teologie.

7. Petițiunile au să fie provăzute cu timbru de una coroană, ori atestat de paupertate.

8. Petenții se avizează a scrie corect și legibil locul ubicațiunii și posta ultimă, apoi să alăture și mărci postale recerute pentru a li-se putea trimite rezoluția în scrisoare recomandată.

Arad, la 3/16 Iulie 1918.

Consistorul gr.-or. român din Arad.

Nr. 2642/1918.

Circular

cătră toate oficiile protopresbiterale și parohiale de sub iurisdicțiunea Consistorului rom. ort. din Arad.

În conformitate cu intimatul Esc. Sale dlui ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică de sub Nr. 108.985/1918—II din 29 Iunie n. c. avizăm onor. preoțime, spre știre și conformare, că în temeiul §-lui 14 p. III art. de lege IX din 1917, capelanilor cu cvalificațiune inferioară și acelor preoți cu cvalificațiune superioară, cari, în sensul §-lui 5, art. de lege XXXVIII din 1913, nu pot fi împărțâșiți de competența întreagă a cvincvenalului, adaus familiar le compete maximum 800 cor.

Prin urmare cei interesați să nu mai recurgă la Inaltul Minister în contra asemnărilor efectuate în temeiul legilor sus provocate și nici ulterior să nu mai înainteze rugări pentru obținerea adausului familiar, pentru că nu se vor lua în considerare.

Arad, la 28 Iunie (11 Iulie) 1918.

Ioan I. Papp, episcop.

Nr. 2658/1918.

Circular

pentru toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului din Arad.

Domnul ministru de culte și instrucțiune publică prin ordinațiunea de sub Nr. 6174/1918 Prez. ne atrage atențiunea la posibilitatea, că în sezonul viitor de încălzit nu vor fi lemne de foc în măsura ca să acopere trebuințele.

Pentru de a se evita complicațiile, ce ar putea proveni din aceasta împrejurare, ordonează, ca oficiile și instituțiunile pentru sezonul de încălzit să se provadă cu cărbuni și cu cuptoare de cărbuni, iar întrucât aceasta nu s'ar putea, folosința lemnului de foc să se reducă la minimum posibil.

Ceeace prin aceasta se face cunoscut spre știre și acomodare.

Arad, la 30 Iunie (13 Iulie) 1918.

Ioan I. Papp, episcop.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului de **învățător-cantor** la școala confesională greco-orientală din **Bogeu** (Bozsaly), protopopiatul Orăzii-mari, se publică concurs, cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Plata dela comuna bisericească 600 cor. 2. Cvarțir liber corăspunzător cu supraedificatele și grădina de legumi. 3. Ștoalele îndatinate. 4. Pentru participare la conferințele învățătoresți diurne și cărașia staverite de autoritățile superioare. 5. Intregirea dela stat.

Parohia se va îngriji de încălzitul și curățitul salei de învățământ.

Alesul va avea să provadă și învățământul studiului religiunii, învățământul cu adulții, strana și alte trebuințe cantonale prcum și instruirea elevilor în cântările bisericești, condu-

cându-i regulat la sfânta biserică la toate vecerunile, utreniile și liturgiile.

Reflectanții la acest post, sunt poștiți a-și înainta recerșele ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Bogeu, la Prea Onoratul oficiu protopopesc din Oradea-mare, având a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sfânta biserică din loc spre a se arată poporului, dovedindu-și dexteritatea în cant și tipic.

Bogeu, la 24 Iunie (7 Iulie) 1918.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Andrieu Horvath*, protopopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de **capelan temporal** sistemizat pe lângă părintele Ioan Cure din **Covăsinț** în temeiul rezoluțiunii Ven. Consistor de Nr. 1977/1918 se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din sesiunea parohială; jumătate din birul și ștoalele legale. — Intregirea dela stat pe care o beneficiază parohul, rămâne rezervată acestuia. — Eventuala întregire dela stat pentru capelan.

Alesul capelan va avea să îndeplinească toate agendele împreunate cu parohia preotului pe lângă care va deveni ales, va avea să supoarte jumătate din sarcinile publice, să catehizeze la școalele din loc fără altă remunerație, să predice la toate ocaziunile când va fi de rând și să se îngrijească însuș de locuință.

Fiind parohia de clasa I, dela recurenți se cere cvalificațiunea prescrisă în concluzul Ven. Sinod eparhial din Arad Nr. 84/II—1910.

Cei ce doresc a ocupa acest post, au a dovedi oficiului protopopesc rom. ortodox din Șiria, deodată cu însinuarea de a se prezenta poporului: a) că au cvalificațiunea prescrisă și că întrunesc condițiunile concursuale, b) iar întru cât ar fi din altă dieceză, că posed consimțământul P. S. episcop diecezan de a reflecta la acest post, c) în termenul concursual au a se prezenta în cutare Duminecă ori sârbătoare în sfânta biserică din Covăsinț, spre a-și arată dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Petițiunile ajustate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Covăsinț, sunt a se trimite în termenul concursului P. O. oficiu protopopesc din Șiria (Világos).

Dat în ședința extraordinară a comitetului parohial din Covăsinț, la 17/30 Iunie 1918.

Mitru Luca, președinte. *Pavel Dârlea*, notar.

În conțelegere cu mine: *Mihail Lucaș*, protopresbiterul Șiriei.

—□—

1—3

Pentru postul de **învățător-cantor** la școala ort. română din **Cresuia** (Kereszély), tractul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de **30 de zile**, dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă salariul următor:

1. În bani 140 cor. 2. 7 (șapte) cubule bucate, jumătate grâu, jumătate cucuruz, prețuite în 84 cor. 3. Șapte stânjieni de lemne, prețuite în 112 cor. 4. Din cantorat un venit de 40 cor. 5. Din pământul cantoral un venit de 20 cor. 6. Venitul intravilanului școlar 20 cor., de tot 416 cor. 7. Intregirea dela stat nu este asigurată. 8. Locuința de lipsă.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt poștiți să-și înainteze cererile lor, adresate comitetului parohial, — Oficiului protopopesc gr.-or. rom. în Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică, spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. protopopesc.

—□—

1—3

Pentru postul de **învățător** la școala confesională din **Pociovești** (Pócsfalva) tractul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următorul salariu:

1. Locuință cu grădină. 2. Dela parohie în număr 600 cor. 3. 6 metri lemne pentru încălzitul salei de învățământ și 12 m. lemne pentru învățător. 4. Intregirea salariului dela stat. 5. Ștoalele cantonale în uz.

Recurșele regulamentare se vor înainta Oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Belényes

(Beiuș), iar recurenți se vor prezenta în vre-o Duminecă, ori sârbătoare în sf. biserică din Pociovești spre a se face cunoscuți poporului.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popovici*, adm. ppsc, inspector de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător** la școala confesională gr.-or. română din **Petreasă S.** (Gyepüsolymos), tractul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă, pe lângă următoarea dotațiune:

1. Bani gata: 600 cor. dela parohie. 2. Intregirea dela stat. 3. Pentru scripturistică și conferință 30 cor. 4. Pentru cantorat, care e obligator: ștoalele cantonale. 5. Locuință cu supraedificatele și cu grădină. 6. De încălzirea salei de învățământ și de curățirea ei se îngrijește comuna parohială.

Cei ce doresc a ocupa acest post sunt îndatorăți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică, iar recerșele lor ajustate în regulă și adresate comitetului parohial din numita parohie, să le trimită Oficiului protopopesc gr.-or. rom. în Beiuș (Belényes).

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu*, adm. ppsc, inspector de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător** la școala gr.-or. rom. din **Albești-Hidiș** (Fehérlak-Hegyész) prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare.

Venitele sunt: 1. Cvarțir liber și grădină de legume. 2. Din repartiție pe credincioși 600 cor. solviți de epitropia parohială pe 1 lună înainte; întregirea de stat nu e asigurată. 3. Pentru conferință învățătorescă când va participa 20 cor. 4. Pentru scripturistică 10 cor. 5. 6 metri de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ. 6. Ștoalele îndatinate dela mort 2 cor. cununie și maslu 1—1 cor.

Reflectanții la acest post se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică din Albești-Hidiș pentru a-și arată dexteritatea în cant și tipic, iar cererile de concurs ajustate conform regulamentului și adresate comitetului parohial din Albești-Hidiș se vor înainta P. On. oficiu protopresbiteral din Beiuș.

Gheorghe Popovici, pres. com. par. *Marcu Pantiş*, notar.

În conțelegere cu: *Moise Popovici*, adm. prot.

—□—

1—2

Pentru îndeplinirea definitivă a lor două **stațiuni învățătoresți** din **Zărand**, — devenite vacante prin răposarea pe câmpul de luptă a foștilor învățători: *Gheorghe Rufu* și *Constantin Iliuța* — prin aceasta se escrie concurs, cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele pentru **fiecare post învățătoresc** sunt: 1. Salar fundamental de 1200 cor. în bani. 2. Scripturistica 20 cor. 3. Pentru participare la conferințe 30 cor. 4. Cvarțir și grădină în natură. 5. Venitele cantonale obicinuite.

Pentru întregirea salarelor în conformitate cu art. de lege XVI din 1913, se vor înainta rugările recerute, la vremea sa, — Inaltului guvern.

Învățătorii aleși vor fi îndatorăți a instrui și cânta cu elevii cântările liturgice și vor avea să conducă: unul strana dreaptă, celalalt cea stângă, fără altă remunerațiune dela parohie.

De curățitul pe din lăuntru a cvarțirului va avea a se îngriji învățătorul ales.

Recurșele adresate com. par. din Zărand și ajustate cu: a) Estras din matricula botezaților; b) Certificat de apartinență; c) diploma de învățător; d) eventualele atestate despre serviciul prestat până acum, — sunt a se înainta Preaon. Oficiu ppsc gr.-or. rom. al lenopolei (Borosjenő com. Arad), iar reflectanții sunt poștiți a se prezenta în careva Duminecă ori sârbătoare, în sf. biserică din Zărand, spre a-și arată dexteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comisiei par. din Zărand, ținută la 17/20 Iunie 1918.

Aurel Iancu m. p., paroh, preș. com. par. *Cornel Papp*, paroh, not. ad-hoc.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* m. p. ppresb., insp. conf. de școale.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului **învățătoresc vacant din Călățea-Gălișeni**, protopresbiteratul Peșteșului, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 de zile** în „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. Cvarțir liber cu două chilii, cămară și culină, în edificiul școlii. Supraedificatele necesare pentru ținerea de vite, 2. Din Călățea, parohia matra, 300 cor. în bani. 8 holde și 1342 pământ, evaluat în 100 cor. 3. Din Gălișeni 200 cor. în bani; dela ambele comune lemnele de lipsă, în natură, atât pentru sala de învățământ, cât și pentru învățător, 5 stânjieni aduși acasă: 3 ai școlii, 2 ai învățătorului. 4. Pentru ambele comune ajutor de stat 1000 cor. Alesul, pe lângă ștolele uzitate, va prevedea și cantonatul, va conduce școlarii la biserică în toată Dumineca și sărbătoarea, îi va învăța cântările bisericesti și va conduce strana.

Reflecțanții, să și înainteze cererile de concurs adresate comitetului parohial din Călățea-Gălișeni — Prea Onor. oficiu ppsc ort. român din M.-Telegd, sub durată concursului, având a se prezenta în parohie, spre a face cunoștință cu poporul și spre a cânta în biserică.

Comitetul parohial.

Romul Teodor Filip, preot, președ. com. par. Florian Balmoș, notar comit. parohial.

În conțelegere cu mine: Alexandru Munteanu, protopresbiter, iuspector școlar.

—□—

1—3

Nr. 2580/1918.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de **matematică și fizică** dela institutul pedagogic ort. român din Arad.

Beneficiile împreunate cu aceasta catedră sunt următoarele:

1. Salar fundamental de 2600 cor. în caz de aplicare definitivă, iar în caz de aplicare provizorie numai 2200 cor.

2. Cvinvenalele (5 la număr) de câte 200 cor.

3. Bani de cortel 800 cor., resp. timpul aplicării provizorie numai 600 cor.

4. Participarea, ce va avea să i-o recunoască guvernul țării, la fondul de pensie în sarcina statului.

Dela recurenți se cere să aibă cvalificație pentru profesura de preparandie de stat, precum și cvalificațiunea conform §-lui 122 punct 10 din Statutul Organic.

Recursele sunt a se adresa Consistorului ortodox român din Arad, în **30 zile** dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele trebuiesc ajustate cu următoarele documente:

a) Autobiografia, pe scurt, a recurentului;
b) Atestat de botez din matricula bisericească, spre dovedirea că e de religiunea gr.-or. română;

c) Atestat de naștere, din matricula de stat;
d) Atestat despre cvalificația recurentului;

e) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, pentru cazul, că recurentul ar fi funcționat și până acum ca profesor la vr'un institut de învățământ;

f) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurentului.

Arad, din ședința cons. școlară dela 14/27 Iunie 1918.

Consistorul ort. român din Arad.

—□—

2—3

Nr. 1281/1918.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de **caligrafie, desemn și lucrul de mână** (slöjd) dela institutul pedagogic ort. român din Arad.

Beneficiile împreunate cu aceasta catedră sunt următoarele:

1. Salar fundamental de 2600 cor., în caz de aplicare definitivă, iar în caz de aplicare provizorie numai 2200 cor.

2. Cvinvenalele (5 la număr) de câte 200 cor.

3. Bani de cortel 800 cor., respective numai 600 cor. pe timpul aplicării provizore.

4. Participarea, ce va avea să i-o recunoască guvernul țării, la fondul de pensie în sarcina statului.

Dela recurenți se cere să aibă cvalificațiune pentru profesura de preparandie de stat, precum și cvalificațiunea conform §-lui 122 pct. 10 din Statutul Organic.

Recursele sunt a se adresa Consistorului

ort. român din Arad, în **30 zile** dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele trebuiesc ajustate cu următoarele documente:

a) Autobiografia, pe scurt, a recurentului;
b) Atestat de botez din matricula bisericească, spre dovedire, că e de religiunea gr.-or. română.

c) Atestat de naștere, din matricula de stat;
d) Atestat despre cvalificația recurentului;

e) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară pentru cazul, că recurentul ar fi funcționat și până acum ca profesor la vr'un institut de învățământ;

f) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurentului.

Arad, din ședința cons. școlară dela 14/27 Iunie 1918.

Consistorul ort. român din Arad.

—□—

2—3

Nr. 2579/1918.

Prin aceasta se publică concurs pentru deplinirea catedrei vacante de limba și literatura română și de limba și literatura germană dela institutul pedagogic ort. român din Arad.

Beneficiul împreunat cu aceasta catedră este următorul:

1. Salar fundamental de 2600 cor., în caz de aplicare definitivă; iar în caz de aplicare provizorie numai 2200 cor.

2. Cvinvenalele (5 la număr) de câte 200 coroane.

3. Bani de cortel 800 cor., resp. pe timpul aplicării provizore numai 600 cor.

4. Participarea, ce va avea să i-o recunoască guvernul țării, la fondul de pensie în sarcina statului.

Dela recurenți se cere să aibă cvalificație pentru profesura de preparandie de stat, precum și cvalificația conform §-lui 122 p. 10 din Statutul Organic.

Recursele sunt a se adresa Consistorului ortodox român din Arad, în **30 zile** dela prima publicare a acestui concurs.

Recursele sunt a se adnexa următoarele documente:

a) Autobiografia, pe scurt, a recurentului;
b) Atestat de botez din matricula bisericească, spre dovedire că e de religiunea gr.-or. română;

c) Atestat de naștere din matricula de stat;
d) Atestat despre cvalificația recurentului;

e) Atestat de serviciu dela autoritatea imediat superioară, pentru cazul, că recurentul ar fi funcționat deja și până acum ca profesor la vre-un institut de învățământ;

f) Eventualele dovezi despre activitatea literară a recurentului.

Arad, din ședința cons. școlară dela 14/27 Iunie 1918.

Consistorul ort. rom. din Arad.

—□—

2—3

Nr. 154 M. 1918.

Consistorul mitropolitan al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Ungaria publică concurs pentru **patru (4) burse** (stipendii) de câte **1000 coroane** din fundațiunea „Ioan și Maria Trandafil“, și anume: 2 pentru arhidieceză, 1 pentru dieceza Aradului și unul pentru dieceza Caransebeșului

Terminul de concurs se fixează pe 2/15 August a. c.

Concurenții vor avea a produce următoarele documente: 1. Extras de botez provăzut cu clausula oficioasă, că și acum aparține bisericii ortodoxe române din patr'e. 2. Adeverință oficială (certificat) dela antistia comunală vidimată și de preotul local, eventual de protopresbiterul concernent despre starea socială și materială a concurentului și a părinților lui, precum și despre aceea, că sunt cetățeni ai Ungariei. 3. Testimoniu școlar de pe anul precedent cu nota generală „eminent“ pe temeiul cărui testimoniu concurentul este îndreptățit a continua studiile, pentru cari cere stipendiul.

Stipendiul se poate cere pentru continuarea studiilor la facultăți sau alte institute mai înalte de învățământ, precum și pentru clasele superioare la institutele de învățământ secundare (medii) din patrie.

4. Concurentul în cererea sa este îndatorat a declara lămurit, dacă mai are de undeva și alt stipendiu sau ajutor și a spune cât face acela.

Cererile instruate în ordine sunt a se adresa și trimite până la termenul fixat de 2/15 August a. c. Consistorului mitropolitan gr.-ortodox român în Nagyszeben.

Sibiu (Nagyszeben), 18 Iunie 1918 st. v.

Consistorul mitropolitan.

—□—

2—3

În conformitate cu decisiul Senatului fundațiunii Nicolae Zsiga din Oradea-mare, se publică concurs pentru **ocuparea a 2^{1/2}** (două și jumătate ori cinci jumătăți) **locuri gratuite** vacante în internatul fundațiunii.

La acest beneficiu pot reflecta studenți români gr.-or., cari — fiind înscriși — vor urma ca elevi ordinari, anul școlar ce vine, la vre-o școală publică din loc, spre care scop rugărilor adjustrate cu: 1. Extras de botez (matric bis.), provăzut cu clauzula de acum a parohului local. 2. Testimoniu școlar de pe anul școlar expirat. 3. Atestat de revaccinare. 4. Atestat medical că sunt deplin sănătoși; 5. Atestat de paupertate vidimat și de parohul ori protopopul competent — au a se înainta până la 1/14 August 1918 inclusive, la subscribul președinte — protopop tractual — în Oradea-mare.

Tot până la acest termen au a se înainta președintelui senatului, rugările — cu atestat ultim școlar, și cu atestat medical că sunt sănătoși — acelor studenți români gr.-or., **cari pentru anul viitor școlar ar dori să fie primiți în internatul Zsiga, cu taxă de întreținere (pentru anul școlar) de 1200 cor.** Această taxă cu consensul președintelui se poate solvi și în rate, are însă a se solvi suma întreagă în anul școlar, fără privire la timpul petrecut în internat. Toți elevii au a se supune disciplinei internatului, și primesc pe lângă îngrijirea bună, vipt, cuartir, luminat, încălzit, spălat și lunar o scaldă.

Afară de taxa de sus, fiecare elev are a solvi 20 cor. ca taxă medicală pe an; au să aducă apoi câte 1 klgr. de săpun de haine, sac de paie (strojac), haine de pat, de purtat, alb-turi, etc., perii, în numărul recerut.

Oradea-mare, din ședința senatului fundațional, ținută la 18 Iunie (1 Iulie n.) 1918.

Andrei Horvath m. p., protopop, președintele senatului. Georgiu Papp m. p. protopop onor., notarul senatului.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător** la școala elementară gr.-or. română din **Drăgoteni** (Drăgota), protopopiatul Beiuș, se publică concurs cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“, pe lângă următorul salar:

În bani: 600 cor. dela parohie, folosul pământului școlar, lemne pentru încălzitul salei de învățământ, salarul dela stat încă nu e asigurat; de locuință pentru învățător se va îngriji comuna parohială, iar sala de învățământ e corăspunzătoare.

Ceice doresc a ocupa acest post să-și înainteze petițiile lor, adresate comitetului parohial, oficiului protopopesc gr.-or. rom. din Beiuș (Belényes) și până la alegere să se prezinte la sf. biserică.

În conțelegere cu Moise Popoviciu, adm. protopopesc, inspector de școale.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător-cantor** la școala gr.-or. română din comuna **Topa-de-sus** (Felsötöpa) în protopopiatul Beiuș se escrie concurs cu termen de alegere 5/18 August a. c. Venitele:

1. Locuința, cu grădina școlii de 1000 pământ. 2. Din repartiție pe parohiani 600 cor. pentru conferințe 40 cor. 3. Lemne de foc 8 stânjieni, din care se va încălzi și sala de învățământ. Curățitul școlii e datorința comunei bisericesti. 4. Ștoalele cantoralii dela mort mic 2 cor. dela mare 4 cor.

Intregirea dela stat până acum nu e întregită.

Doritorii a ocupa acest post să înainteze petițiile lor P. On. oficiu protopopesc gr.-or. rom. în Beiuș (Belényes) și până la alegere a se prezenta în comună la sf. biserică.

Comitetul parohial din Topa-de-sus 27 Iunie (7 Iulie) 1918.

Vasilie Papp, pres. com. par. George Copos, not. com. par.

În conțelegere cu Moise Popoviciu, adm. protopop, inspector de școale.

—□—

2—3

Nr. 79 F. G.

Dela Fundațiunea Gozdsu.

Pentru conferirea de burse din fundațiunea Gozdsu pe anul școlar 1918/1919 la universități, facultăți, școli superioare, școli medii se publică următorul concurs:

Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notarul public:

a) că este fiu de cetățean ungar și aparține bisericii ortodoxe române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului concernent, că și de prezent aparține bisericii greco-orientale române;

b) că studiază la vre-un institut public de învățământ din patrie, spre care scop studenții dela școlile medii să prezinte atestatul școlar despre sporiul în studii în anul școlar 1917/1918, iar cei dela universități și facultăți indicele despre toate semestrele ascultate până acum;

c) că averea proprie a părinților nu e de ajuns să acopere toate cheltuielile împreunate cu studiul, spre care scop să producă atestat dela direcția politică concernentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie subscris de protopopul concernent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală în cursul intervalului de timp, când n'a cercetat studiile.

3. Concurentul să arate în petițiune specialitatea la care, și locul unde voințe să continue studiile, precum și aceea, dacă folosește și altă bursă.

4. Cu ocaziunea conferirii bursei vor fi preferați tinerii cari își aleg carierele practice a căror îmbrățișare este mai mult reclamată de urmările dezastruoase ale războiului, așadară tinerii, cari se înscriu la facultăți pentru științele economice la școli superioare de industrie, la academii de comerț și agronomie, veterinară etc.

5. Doi frați nu pot beneficia în același timp de bursă și din motivul acesta nici un petent, care e frate cu vre-unul din bursierii actuali a-i fundațiunii, nu va fi împărțit de stipendiu.

6. Bursele pentru străinătate se acordă numai pe lângă obținerea concesiunii ministeriale.

7. Petițiunile defectuos instruite sau sosite după termen, nu vor fi considerate.

8. Concurentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimite rezoluțiunea reprezentanței.

9. Petițiunea instruită cu toate documentele susamintite este a se adresa către reprezentanța fundațiunii Gozdsu și a se trimite la cancelaria fundațională în Nagyszeben, Strada Fleischer Nr. 45, până la 18/31 Iulie 1918.

10. Spre orientare se observă, că din fundațiunea Gozdsu numai tinerii pot beneficia de burse, deci petițiunile elevilor nu vor fi luate în considerare.

Toți bursierii actuali sunt poftiți ca până la termenul menționat să arate rezultatul studiilor din anul școlar 1917/1918, căci altcum li-se va sistă bursa, respective ajutorul de care au beneficiat până acum.

În adresa de justificare să se arate numărul rezoluțiunii prin care li-s'a votat bursa pe anul școlar trecut.

Bursierii aflători în serviciu militar sunt recercați a produce pe lângă indexul, respective atestatul despre studiile făcute până acum, și atestat de serviciu dala autoritatea militară concernentă, din care să se facă evident timpul petrecut la armată, deci nu e destul dacă se constată, că de prezent sunt în serviciu militar, ci e necesar să se indice, de când au intrat sub drapel.

Cu ocaziunea înaintării petițiilor de justificare, aceia dintre bursierii vechi, cari sunt militari și au obținut concediu pentru continuarea studiilor întrerupte, au să dovedească rangul primit la miliție și beneficiile date de erariul militar pe timpul studiilor universitare.

Din ședința reprezentanței fundațiunii Gozdsu ținută în Budapesta în 16/29 Martie 1918.

Vasile Mangra,
arhiepiscop și metropolit

Dr. Gheorghe Comșa,
secretar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului de **învățătoare** la școala gr.-or. română din **Beiuș** (Belényes), prin aceasta se publică concurs cu termen de alegere pe ziua de **6/19 August 1918**, orele 11 a. m., pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar fundamental 1200 cor. 2. Relut de cvartir 300 cor. 3. Pentru scripturistică 20 cor. și în fine 4. Pentru conferință, — când va participa — 30 cor.

Încălzitul și curățitul salei de învățământ cade în sarcina comunei parohiale.

Reflectantele la acest post, sunt poftite, că rugărilor lor, instruite cu documentele necesare și adresate comitetului parohial, să le înainteze oficiului protopresbiterial gr.-or. română din Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică, spre a se face cunoscute poporului.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută la 30 Iunie 1918.

Dr. Gavril Cosma, president. Moise Popovici, notar.

În conțelegere cu: Moise Popoviciu, adm. ppesc, insp. de școli.

—□—

3—3

Conform ordinelor Veneratului Consistor Nr. 297 și 1572/1918 pentru îndeplinirea postului vacant de **învățătoare** la școala gr.-or. română din **Toracul-mic** (Kistárnok), se publică concurs cu termen de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios diecezan „Biserica și Școala” pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salarul prescris de art. de lege XVI din 1913, din care comuna bisericească garantează salar până la suma de 1400 coroane, iar competențele dela suma aceasta în sus sunt asigurate dela stat prin rezoluțiunea ministerială Nr. 171.228/1916.

2. Bani de cortel 240 coroane.

3. Pentru participarea la conferințele învățătoarești 30 de coroane.

4. Aleasa învățătoare va propune lucrul de mână, atât în clasele care le conduce, cât și în școala de repetiție, având a conduce elevii la sf. biserică în Dumineci și sârbători și a le supraveghea. Tot astfel va trebui să propună și cântarea bisericească în clasele sale aleasa învățătoare.

5. Comuna bisericească se obligă de a văruia sala de învățământ atât pe dinafară, cât și pe dinlăuntru. Și în cazul că va da eventual învățătoarei cortel în natură, va văruia acest cortel numai pe dinafară.

6. Recursele adresate comitetului parohial gr.-or. română din Toracul-mic (Kistárnok) și ajustate cu: 1. Extras de botez din matricula bisericească. 2. Diploma de învățătoare. 3. Certificat de apartinență. 4. Eventuale atestate despre serviciul prestat: sunt a se înainta Preaonoratului oficiu protopopesc gr.-or. română în B.-Comloș (Nagykomlós).

Reflectantele vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Toracul-mic, pentru a face cunoștință cu poporul.

Din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. din Toracul-mic (Kistárnok) ținută la 14/27 Octomvrie 1917.

Petru Cira, președintele comitetului parohial, Teodor Baloș, notarul comitetului parohial. În conțelegere cu: Dr. Ștefan Cioroianu, administrator protopopesc.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de **învățător-cantor** la școala gr.-or. română elementară din **Beiuș** (Belényes), prin aceasta se publică concurs, cu termen de alegere pe ziua de 4 August n. a. c. orele 11 a. m.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar fundamental 1200 cor. și întregirea aceluși salar, conform timpului de serviciu a alesului, solvit în rate lunare anticipative din cassa bisericeii. Cortel și grădină cu supraedificatele necesare. 3. Pentru scripturistică și conferința învățătoarească 100 cor. 4. Pentru încălzitul salei de învățământ 16 m. lemne, iar pentru curatorat 100 cor. 5. Venitele cantonale. 6. Încât învățătorul ales se va încredința cu conducerea socoților epitropești și fundaționale, pentru aceasta va primi o remunerație separată. 7. Cel ales e îndatorat să conducă strana, fără altă remunerațiune. 8. Pe timpul războiului parohia asigură învățătorului un adaus de scumpe anual de 1000 cor. adaus familiar însă nu-i

asigură; în cazul când statul ar acorda acestea adause obligamentul parohiei încetează.

Recurenții sunt poftiți a-și înainta cererile lor, instruite cu documentele necesare și adresate comitetului parohial, oficiului protopopesc gr.-or. română în Beiuș (Belényes), iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare să se prezenteze la sf. biserică, spre a-și arată desteritatea în cântare și tipic.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută la 24 Iunie 1918.

Dr. Gavril Cosma, presidentul com. par. Teodor Barbuș, notar ad hoc.

În conțelegere cu Moise Popoviciu, adm. ppesc.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei de clasa primă din **Sâmbăteni**, devenită vacantă prin trecerea în statul de deficiență a parohului Paul Felnecan, prin aceasta se publică concurs, cu termen de **30 zile** dela prima apariție, în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: 1. Una grădină parohială și una sesiune pământ estravilan. 2. 450 cor, adecă patrusutecincizeci cor. ca bir parohial. 3. Ștolele legale. 4. Eventuala întregire dela stat.

Alesul este obligat a catehiza în școlile confesionale din loc, fără nici o remunerațiune, conform îndrumărilor, ce le va primi dela superioritatea sa bisericească.

Doritorii de a reflectă la aceasta parohie, recursele adresate comitetului parohial din Sâmbăteni și ajustate cu documentele de cvalificațiune pentru parohii de clasa primă, cu testimoniu de maturitate și eventual cu atestat despre serviciul prestat pe terenul bisericesc-școlar, au să le înainteze oficiului protopopesc din Arad, în termenul concursual, în care restimp, pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii și pe lângă încunoștințarea prealabilă a protopresbiterului, vor avea să se prezinte în sf. biserică din loc, spre a-și arată desteritatea în cele rituale și în oratorie, iar întrucât vor fi din altă dieceză, vor avea să dovedească, că pentru a recurge au consimțământul Consistorului, respective a episcopului diecezan.

Cel ales va suportă toate dările după sesiune și după venitele parohiale.

Comitetul par. gr.-or. rom. din Sâmbăteni.

În conțelegere cu: Traian Vațian m. p. protopresbiter.

—□—

3—3

Nr. 864/șc. 1919.

Din partea Consistorului eparhial din Oradea-mare se publică concurs pentru posturile de **rector** și cel de **prefect** de studii la internatul nostru diecezan din Beiuș.

Beneficiul împreună cu postul a) rector este: locuință și proviziune întreagă în internat, precum și 1600 (una mie șase sute) coroane salar, care se va solvi în rate lunare anticipative, b) pentru postul de prefect: locuință și proviziune întreagă, precum și salar de 800 (opt sute) coroane.

Reflectanții la aceste posturi vor avea să dovedească că: 1. Sunt români ortodoxi și aparțin mitropoliei gr.-or. române din Ungaria și Transilvania. 2. Că au testimoniu de maturitate și cvalificațiune preoțească de clasa primă, sau alte studii academice. 3. Că în serviciile anterioare au dovedit sârguință și purtare bună. 4. Că sunt necăsătoriți.

Se observă ea atât rectorul cât și prefectul amăsurat §-lui 6 din regulamentul pentru administrarea internatului au să locuiască permanent în internat.

Recursele se vor prezenta acestui Consistor până inclusive în ziua de 18/31 Iulie 1918.

Oradea-mare, din ședința Consistorului eparhial, ca senat școlar ținută la 13/26 Iunie 1918. Roman Ciorogariu, vicar episcopesc.

—□—

3—3

Pentru tipografia noastră se caută
un învățăcel.

Condițiunile de primire: Băiatul să aibă 2 clase medii sau cel puțin 6 elementare și să fie trecut de 14 ani.